

Kakó resnične so besede:

„Naj bolj čmerikasti kos pravdoskázata pa je njegov jezik, on je njegov meč, plug, sulica in njegovo bogastvo. Je pa njegov jezik špičast in silno gibčen, z njim on toliko luska, ropoče, ropota, poka in klepeče, de ni čudo, če tistiga, kteriga je pod koš dobil, prekucne v strašno brezno nepokoršine, hudobije in pogube.“

Kmetje, ljubi kmetje! varite se za božjo voljo taci goljufov, ki se po nemško „Winkelschreiber“, to je, kótni pisaci ali pisaci za vóglam imenujejo, sosebno v sedanjim času; varite se, pravim, sosebno v sedanjim času, zakaj zdaj je njih žetev; zdaj, ko je glavna prostiga kmeta z nepotrebnim dvomenjem (eviblanjem) napolnjena, se takimu merčesu od veselja serce reži; zdaj on podpihuje in pravico očitno krivico imenuje, de bi se kdorkoli spuntal, dobro vedóč, de potem tožbe nasledijo, ktere njegovo mavho redijo. Kakó velika grehóta je to! Pa kaj to njemu mar? — In kako bo tudi tak človek pravico ljubil, pravico, ki ga je zavolj goljufige, pijanstva ali lenóbe morebiti iz dobre službe pahnila? — Gola resnica je, de so kotni pisaci večidel izverženi cesarski uradniki, pijanstvu udani nekdanji pisarji pravdnih dohtarjev in pa — in sicer nar nevarniši — grajšinski pisarji in oskerbniki, ki so zavolj eniga ali družiga pregreška ob službo prišli.

Si žolč ohladiti in ob enim v svoji nadlogi kakošin krajcar zaslužiti, veli tak hudobnež kmetam, de se jim, kakor se je on sam z lastnimi očmi iz grajskih bukev in pisem prepričal, velika velika krivica godí, če ravno ni nič res. Kdo mu rajši verjame, kot revni kmet?

Začne se precej z grajšino tožiti, dokler vse svoje suho in sirovo zatoži; kajti dohtar Zmota ga pri vsaki zgubljeni tožbi prepriča, de je po krivici sklenjena, de naj le naprej toži (apelira), on dobro vé, de mora dobiti. Povejte, ni le to hudóba v človeški podobi? —

Zakaj pa de se imate teh sleparjev posebno v sedanjim času varovati, bote precej slišali.

Z žalostnim sercam sim zvedil, de je nek takošin slepar kmete v Šnepergu podšuntal, zunej štibor, to je cesarskih davkov, prihodnjič nobenih drugih odrajtovati in — razun prejemovavca cesarskih štibor — vse druge uradnike (Beamten) izpokati.

Kmetje so šuntarju verjeli, se z njim v grajšino podali in rečenim gospódam napovedali, jim, ako se v 8 dneh ne poberó, pot pokazati; oskerbniku so pa neki cló po življenji stregli. Sreča, de ga domá ni bilo. —

To vsak vé, de ne beró vsi kmetje Novíc, de tedej niso vsim znani lepi uki Novíc zastran nove vladíje. Pa so jim mogle oznanjene biti undanšnje oznanila c. k. poglavarstva, de ima zared štibor in drugih davkov vse tako dolgo pri starim ostati, dokler ne bo polajšanje po gosposki očitno na glas dano, in de bodo vsi izancam enaki hudodelci zdaj brez odlašanja po stojni sôdbi (Standrecht) obsojeni in po primeri svojiga pregreška tudi ob glavo djani.

Nekteri kmetje so tako nespametni, de večkrat imenovanim puntarjem bolj verjamejo, kot natisnjenim (drukanim) cesarskim poveljem. —

Práv lepo tedej prosim: Naj jih poduci, kdor pri njih kaj veljá, v kolikšno nevarnost jih zapelje tak šuntar, de od svojiga sklepa še o pravim času odstopijo; šuntarja pa naj v oblast gosposke dajo. Pravijo, de je taci kervopivcov nekaj cló iz mést na kmete šlo, ljudí šuntat, de bi si svoje mošnjice napolnili. — Kmetje! zvežite jih, te rogovilaste cigane, in izročite jih gosposki, de prejmejo zaslužen plačilo. Sicer pa poterpljenje imejte! Gotovo bo pod novim vladarstvom boljši za vas, zakaj naš svitli Cesar so dobri, kot duša, in so prepričani, de je treba mar-

siktero reč polajšati, tode — kakor ste že slišali — to se nemore tako hitro zgoditi, ko bi pihnil. Torej še enkrat: poterpljenje, poterpljenje! —

J. Navratil.

Oglas ilirskiga poglavarstva.

Stojna sôdba (Standrecht) je že oznanjena vsim puntarskim razbojnikom!

Iz Ljubljani.

Jutro bo izverstni veliki zbor deželni stanov v Ljubljani. Mi gotovo vémo, de bojo deželni stanovi take prošnje presvitlimu Cesarju na Dunaj poslali, de bojo kmetam kakor gruntnim gosposkam, pa tudi vsacimu rodoljubnemu Slovencu práv. — Upati smémo, de jih bo, kar koli bo mogoče nova vlada vslisala. Pričakujmo tedej veselo in mirno! —

Verli Krajnci, ki na Dunaji prebivajo pa svojo domovine ne pozabijo, so poslali prošnje na deželne stanove, de naj jih v imenu krajnske dežele vladi na Dunaj pošlejo. Te prošnje zadevajo naš dragi materni jezik, slovenske male šole, šole za kmetijstvo, davke i. t. d. Bog Vas živi verle domorodce! —

V četrtek so gospodje modroslovci v Ljubljani slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo za podarjeno novo vladbo v Križanski cerkvi napravili, pri kteri so razun več družih gospodov tudi naš deželni poglavar Welsersheimb, kteriga cela dežela serčno ljubi in spoštuje, pričjóci bili. —

Iz dežele.

Z veseljem oznamimo, de se zdej po Krajnskem nič kaj posebniga ne sliši od puntarje in razvujzdanoosti: mir in pokoj je med nami in naj tudi ostane. —

V Krajnji znese število národne straže čez 200 glav. Tudi na Verhniki so napravili národno stražo, ktera obstoji iz 18 glav; v Postojni jih je pa neki še več. — Tako je pravo. —

Kakó bomo konstitucíjo po slovensko imenovali?

Konstitucíja je tudi slovenskim deželam tako velika dobrota, de zasluži dobro slovensko ime. Beseda „ustava“, „ustav“, ktero nekteri Čehi, Poljci, Horvatje rabijo, ne veljá nič, zato kér nič gotoviga ne pomeni in cló nobeniga zapopadka človeku ne da. Nam so Horvatje, Čehi in Poljci tudi v slovstvih rečeh spoštovani in dragi bratje — pa tega nam ne bojo za zlo vzeli, de smo v marsikteri reči bolj zbirljivi, kot oni. Kako slabo je — na priliko — njih beseda ark, arkuš (Bogen) pri papirji. Arcus, Bogen pri zidu (naš obók) naj bo! akoravno je tudi za ta pomenik ptuja beseda — pri papirji pa cló nič ne veljá. — Naš mnogospoštovani Slovenec, sedanji korar, gosp. Jožef Poklukar, so nam svetovali, de naj bi konstitucíjo sovlado imenovali, zato kér pri ti vladbi Cesar z ljudstvom vred vladuje. Ali bi ne bilo práv, de bi to besedo v slovenski jezik vpeljali? Kdor kaj boljšiga vé, prosimo, naj nam oznani, de bomo vse prevdarili, nar boljši pa obdržali.

Vredništvo.

Slovenskim vinorednikom!

Veliko lepiga, sosebno kar je našim kmetovavcem koristniga, sim že v Novicah bral. Učeni možjé, razumni kmetovavci, in cló prosti kmetje so svojim rojakam po Novicah marsikaj pokazali, kar poprej ni bilo sploh znano.

Po vsih stranéh naše ljube dežele se umni možjé vsak po svojim znanji ženejo, ter gledajo, svoje skušnje po Novicah razznaniti, si pridelke množiti, boljšati, jih zlahtniti. Ta izgled me je podbódil, tudi svojo mervico na oltar domovine položiti, ter svojim rojakam priobčiti, kar sim mnogo lét v vinoreji skusil.